

«Sofan eseri eta plataforma bat edo bestea aukeratzeko unea oso garrantzitsua da»

Segurarra. Badira 20 bat urte Londresen bizi dela. BBCn lehendabizi eta Sky plataforma digitalean orain, ikus-entzunezkoen munduko aldaketak lehen leurretik bizitzen ari da. Taupada azkarreko bizitza profesionala da berea. Literaturak, berriz, Segurako sustraiak sentitzen eta munduari hortik begiratzeko laguntzen dio.

Hamasei hilabete Euskal Herriera etorri gabe. Nola topatu duzu?

Hasteko, badirudi ez dela pasatu hainbeste denbora, baina inoiz baino gogo gehiago hartu dut. Hogeitaz urte daramatzat kanpoan, baina sarri etortzen naiz. Hilabete eta erdi edo bi hilabetez behin etortzen nintzen. Distantziaren kontu hori oso ondo kudeatuta neukan eta oso eroso sentitzen nintzen. Edozein asteburutan hegazkina hartu eta hemen egon nintekeela jakiteak oso eroso sentiarazten ninduen. Pandemiak hori izan du gogorrena, ezintasun hori. Hamasei hilabete horietan mugatuta sentitze hori gogorra izan da, karga emozional handia izan du niregan, nire haurrengan... Mugatua sentitzea ez zait gustatzen orokorrean. Nik beti aukerak irekitzen ditut eta gero ni naiz zer egin aukeratzeko dudana. Hori da nire bizitzaren kontzeptua eta bat-batean hori guztia moztu egin da eta gogorra izan da emozionala.

Seguratik Londresera salto handia dago.

Nik Segurara ditut sustraiak, sendoak. Baina nire bizitza orain ez da bateragarria Segu-

ran bizitzearekin. Nire bizimodua eta Euskal Herria bateragarriak egiten eta leku bakoitzetik onena hartzen saiatzen naiz. Orain Londresen nago bere orokortasunean horrek betetzen naudelako.

Hemen jaio izana, hemengo hizkuntzan eta kulturaz hazi izana nirekin daramat, baina horrek ez nau mugatzen beste leku batzuetara egokitzeko orduan. Ez da hau edo bestea, bizitzaren fase bakoitzean egiten diren aukeraketen ondorioa gara. Leku bakoitzetik onena ateratzen dut eta onartuta daukat ez dagoela leku perfekturik. Ni nola egokitzen naizen leku horietara, horrek dauka niretzat balioa.

Aspektu guztiak balantzan jartzean, Londresen pozik nago eta faltan nabaritzen ditudan gauza horietarako soluzioak bilatzen ditut: ahalik eta gehien hona etorri, literatura erabili nire kulturarekin harreman estua mantentzeko, haurrei euskaldun izatearen balioak transmititu, handik nire begirada ekarri hona etab. Hain zuzen, nire identitatearen eta euskaldun izatearen balioak indartu egin dira, kontzientzia fuertagoa daukat.

Londresen hamar urte eman dituzu BBC katean lanean. Nolako esperientzia izan da?

Ni oso pribilegiatua sentitzen naiz. Izugarria da gizarteak marka horrekin daukan lotura ikustea. Haien kulturaz eta gizartean oso-oso garrantzitsua den eta oso-oso sartuta dagoen komunikabide publikoa da. Komunikaziorako tresna bezala, kulturarako gailu bezala, jendearengana nola eta zenbat iristen den bizitzea izugarria da. Nik hasieran ez nuen uler-

tzen, sekula horrelako zerbait ez nuelako ikusi. BBCn lan egiten duen jendeak benetan sinisten du gizartean ordezkatzeko duen horretan. Motibazio edo pasio horrek barruan sortzen duen laneko giroak norberaren onena ateratzen laguntzen du. Hori niretzat izugarria izan da, asko ikasi dut jarrera horietatik. BBCn ikasi dudana, sortu zaizkidan aukerak, oso baliagarriak izan dira profesionalki garatzeko.

Finantzaketa ere berezia da, ezta?

Bai, BBCren seinalea jasotzen duen etxe bakoitzak kanon bat ordaintzen du urtean. Gaurko plataforma digitalen antzekoa da hori, baina posizionamendua oso desberdina da. BBC zerbitzu publiko bat da eta erantzukizun eta betebeharrak publiko batzuk dauzka. Informazioa, hezkuntza, entretenimendua... oso kontu serioak dira eta oso oinarrian daude, horregatik inork ez du zalantzan jartzen kanon hori ordaindu behar duenik. Herritarrak ulertzen du bere gizartearen oinarrietako bat dela BBC. Egia da agian azken urteotan zalantzak sortzen ari direla, batez ere jende gaztearen artean. Agian ez dago haien entretenimendurako ezinbesteko aukeren artean eta horrek zalantzak sortzen ditu. Hemendik hogeitaz edo hogeitaz hamar urtera zein izango da eredu? Eztabaida hori dago orain mahai gainean.

Finean jendartearen zutabeetako bat komunikazioa eta informazioa direla ondorioztat daiteke?

Espektatiba kontua da. Zer espero du herritarrak BBCtik?

GARAZI GOIA

KOMUNIKAZIOAN ADITUA ETA IDAZLEA

GAUR8ko leihoan ikusten dugu hilabetero

Londresen bizi den segurarra.

Telekomunikazioen munduaren abiada eta

literaturaren begirada pausatua, biak ditu

barruan. Euskal Herrian egon dela baliatu

dugu aurrez aurreko hitzordua egin eta

nahi adina leiho zabaltzeko:

komunikabideak, plataforma digitalak,

literatura, amatasuna, feminismoa...

Amagoia Mujika Telleria

Kalitatea, inpartzialtasuna, jendearekin konektatzen duten edukiak... espektatiba horiek hor daude, BBCk ezin du huts egin eta exigentzia maila altua dauka bere buruarekin. Beste herrialde batzuetan ere saiatu dira horrelako kanonak ezartzen eta ez da ondo atera. BBCren kasuan aspalditik datozen balioak dira, ezin dira egun batetik bestera ezarri. Ehun urtetik gorako ibilbidea bere osotasunean aztertu beharra dago BBCren errealitatea ulertu ahal izateko. Eta huts egiten duenean autokritika egiten du eta zuzendu egiten du akatsa. Ardurak eskatu behar dituenean eskatu egiten ditu. BBC ez da komunikabide bat bakarrik, kulturaren parte intrintseko bat da. Baina horren atzean lan bat dago; lehentasuna dauka komunikazioak, irismenak, ezin dira beste gauza batzuk nahastu, ezin da politizatu...

Badira lau urte Sky plataforma digitalean ari zarela lanean. Estrategia eta eraldaketa zuzendaria zara. Aldaketa handia, ezta?

Bai. BBCn asko landu nuen negozio garapena, epe luzearako estrategiak –audientzietan, edukietan, telebista plataformetan, teknologian...–, etorkizuneko norabideak, BBCk non inbertitzen duen bere edukiak dohain izateko plataformetan... Hamar urte eman nituen lan horietan eta nire frustrazioetako bat zen nire lanaren fruitua ez nuela ikusten, gehiago zirelako epe luzearako proposamenak. Ikus-entzunezkoen testuingurua zein azkar mugitzen ari den ikusita –Europa mailan Londres ari da prozesu hori gidatzen–, iraultza horretan presenteago egon nahi nuela

Argazkiak: Jon URBE | FOKU

sentitzen nuen, gehiago definitzen zer gertatuko den hurrengo urtean, nire lanaren fruitua ikusten, audientziak nola erantzuten duen ikusten... Nire ibilbide profesionalean nire lanak zer inpaktu egiten duen ikustea garran-

tzitsua da eta inpaktu hori neurtzea zailagoa zen BBC batean.

Sky etxea oso garrantzitsua da Erresuma Batuan. 27 milioi etxe daude eta horien erdiek Sky daukate. Alemanian eta Italian ere oso sartuta da-

go. Europako ikus-entzunezkoen etxerik handiena da Sky. Baneukan gogoia nire lana modu ukigarriagoan ikusteko eta horregatik sartu nintzen hor. Azken bi urteotan Europa mailako Skyren streaming plataformaren estrategia zu-

zendari bezala ari naiz, erraldoi digitalekin borroka betean ari da Sky eta horrek energia asko ematen dit.

Pandemia oso testuinguru interesgarria izan da plataforma digitalentzat.

Bat-batean sekulako aukera topatu genuen gure aurrean, inoiz ez genuen pentsatuko horrelako abiadarekin azkartu beharko genituenik gure estrategiak. Jendeak inoiz baino denbora gehiago pasatzen zuen pantailen aurrean eta hori nola aprobetxatu zen gakoa. Berez azkar gentozen eta sekulako azelerazioa gertatu da; inbertsioak aurreratu behar izan ditugu, lan egiteko modua aldatu da, pentsatzeko modua aldatu da... Gure erronka izan da Skyren plataforma aukeratzen zuen jendeak gurekin ahalik eta denbora gehien ematea. Etxean beste bizpahiru plataforma izanda, Sky aukeratzea izan da gure erronka. Hasierako une horretan pandemiara azkarren egokitu ziren plataformek irabazi zuten, lehen hilabeteetan muturreko egoera horri etekin handiena atera ziotenak. Orain, urtebete baino gehiago pasatu denean, hurrena zer datorren da gakoa, nola mantendu behar dugun iritsi den gorakada hau, tontor hau. Herriarrek egunero lauzpabost orduz ikusten dute telebista eta harpidetzek gora egin dute. Gure erronka da hori nola eutsi, zein zerbitzu berri eskaini jendeari, nola lortu audientziekin konexioa lortzea. Ez da bakarrik edukiak eskaintzea, esperientziak eskaini behar ditugu. Bezeroak baino gehiago direla sentitu behar dute, haiengan pentsatzen dugula eta haientzat osatzen ditugula eskaintzak.

Zer-nolako ardura. Lauzpabost ordu pantailaren aurrean dagoena ez da bakarrik entretentzen, hezi ere egiten da pantailaren bitartez.

Bai, bai. Horren atzean psikologia dago. Horrelako mundu mailako etxe batean konturatzen zara erabakiak ez direla sinpleak. Helburu ekonomikoak daude, noski, baina ez hori bakarrik. Edukiek emozionalki sortzen duten lotura, kulturalki zer balio transmititzen dituzten, audientziak zerekin lotu behar duen marka... eduki onak izatea bakarrik ez da nahikoa. Garrantzitsua da, era berean, gertatzen diren mugimendu sozialekin nola posizionatzen den marka hori. Jendeari markaren inguruko pertzepzio bat sortu behar zaio, eskaintzen dituen edukietatik harago doana. Sofan eseri eta plataforma bat edo bestea aukeratzeko unea oso garrantzitsua da. Une hori kapitalizatzeko atzetik lan handia egin behar da.

Kezkatzen zaitu horrek?

Datuen mundu ikaragarri bat dago horren atzean. Datuak ondo erabiltzen badira, ikus-entzunezkoen funtzioa ondo interpretatzen bada, erantzukizun soziala kontuan izaten bada –informatzea, hezteak...–, horretan guztian oreka bat bi-latzen bada, ez nau kezkatzen. Baina helburu ekonomikoak hor daude eta borroka egin beharra dago emozionalagoak diren alderdi horiek ere zaintzeko. Ni marka baten atzean ari naiz, baina horrek ez du esan nahi indibiduo bezala ditudan balioak deuseztatu egin behar ditudanik. Lantaldean lan handia egiten dugu alderdi horiek zaintzeko. Ez da erraza, baina saiatzen gara. Lider onenak dira nire ustez

helburu ekonomikoak eta indibiduo bezala ditugun balioak ondo uztartzen saiatzen direnak.

Telelanean aritu zara pandemian. Orain eredu hibridoan ari zarete.

Bai, eredu hori indarra hartzen ari da Londresen. Uste dut eredu erabat presentzial hori amaitu egin dela eta orain normalizatu egin da lana eta bizitza pertsonala uztartu egin daitezkeela eta malgutasunak norberaren bertsio onena ateratzen laguntzen duela. Askok anplifikatu da lan egiteko modua hori. Bulegoan ‘egon beharrak’ nire bizitza pertsonaleko esparru batzuk mugatu ditzake, seme-alabak jasotzea adibidez. Eta akaso goizean etxean lehenago lanean hasteak edo iluntzean ordu pare batez aritzeak nire onena ematen laguntzen dit. Hori horrela dela ikusi da eta errespetatu egin nahi da. Eztabaida hori mahai gainean egon da. Ikusi da akaso etxean gaudenean lan batzuk hobeto egiten ditugula eta, aldiz, bulegoan aritzea

«Uste dut eredu laneko erabat presentzial hori amaitu egin dela Londresen eta orain normalizatu egin da lana eta bizitza pertsonala uztartu egin daitezkeela eta malgutasunak norberaren bertsio onena ateratzen laguntzen duela»

mesedegarria dela kolaborazioarako, sormenerako... Modelo hibridoak ezartzeko lan asko egiten ari gara eta ez dago eredu bakarra, malgutasuna beharrezkoa da. Baikorrena da eztabaida hauek normalizatu egin direla eta inork ez duela azalpenik eman beharrik egun batean etxean gertatzen delako lanean. Hau da lanerako modu berria eta pixkanaka, denok ekarpenak eginez, asmatuko dugu nola egin.

Feminismoa aspalditik ari da esaten bizitza erdigunean jarri behar dela. Pandemian derigorrez gertatu da hori, baina orain kezka da lehengora ez ote goazen berriro, bizitza bazterretara bultzatzen... Londresen, zer giro?

Nire kasua agian salbuespena da. Bai BBCn eta bai Skyn, marka handiak izanik, joerak lideratu behar dituzte. Familia eta lana bateragarriak izatea posible egiten duten erretorika horiek beti izan ditut inguruan. Horretan aitzindariak izan diren etxeetan aritu naiz. Horrek ez du esan dena per-

fektua zenik, baina beti izan dut atzetik hori guztia posible zela esaten zuen ahots bat.

Gero ni, pertsonalki, emakumea eta ama naizen aldetik beti aritu naiz borrokan lana eta familia ondo uztartzea posible dela erakutsi nahian. Hori posible dela adierazi didaten emakumeak izan ditut inguruan eta horri eutsi diot, oso aktiboa izan naiz borroka horretan. Zuzendaritza postuetara nahiko gazte iritsi nintzen eta borroka asko egin dut. Askotan izan naiz emakume bakarra gizonezkoen artean eta zeuden egiteko moduak hausteko borroka egin behar izan dut. Agian pandemiak hori erakutsi du, zaintzaren eztabaida mahai gainean jarri eta anplifikatu egin du. Egia da, hala ere, agian nire salbuespena dela eta segur aski enpresa txikiago askotan gauzak ez direla horrela egiten.

Ni baikorra naiz Londresen bizi dudana testuinguruarekin. Seme-alabak izan ditudanean askotan gehiago borrokatu behar izan dut neure buruarekin; ni kateatu nauten gauzak, nik neure buruari inposatu dizkiodan zenbait gauza, seme-alabei ez transmititzeko. Nire inguruan oso indartsuak izan diren erreferentziak topatzen saiatu naiz, nik lortu nahi nuen hori lortu zuten emakumeak. Oso garrantzitsua izan da hori. Nik ez dut nahi nire alabak nik izan ditudan zailtzak izatea eta hori oso presente izan dut.

Feminismoaren borroka zer-nolako oihartzuna dauka Londresen?

Esposizio aldetik oso presente dago modu orokorrean; telebista programak, liburuak, hitzaldiak... horrek daukan ara-

zoa da jendeak oso erraz esaten duela ‘ni feminista naiz’ edo ‘ni feminismoaren alde nago’, baina interpretazio okerra edo norberari komeni zaiona izaten da askotan. Azaleko joera bat izan daiteke, sustraitik datozen arazoak eta joerak aldatzeko ahaleginik egiten ez duena, eta azaleko horrek are gehiago distortsionatzen du. Hori toki guztietan gertatzen dela uste dut. Hiper agerikotasun horrek badauka arrisku hori.

Londresen bai gauza onak eta bai txarrak muturrean ematen dira, modu anplifikatua. Ni baikorra naiz eta gertatzen ari diren gauza oso interesgarriak eusten diet; diskurtso oso aurrerakoiak, beste leku batzuetarako erreferentzia izan daitezkeenak. Nire joera da horietara gerturatzea eta aukera dudanean nire ekarpena egitea, ez gertzea azaleko ahots horietan.

Literaturaren leihoa ere maitatu duzu. Zer da zuretzat?

Oso barruan daramadan pasioa da. Kanpoan bizi naizenez, Euskal Herriarekin konektatzeko gailu bat ere bada, asko gertatzen nauena nire hizkuntzara, sustraletara, identitatara. Nire bizitzan proiektu asko daude, erritmoa oso azkarra da, beti jendearen aurrean nago eta literaturak nire barrura sartzeko aukera ematen dit. Bien arteko oreka gustatzen zait. Literaturak nire beste alde bat erakusten du. Sormena oso garrantzitsua da egiten ditudan gauza guztietan, baina erantzukizuna sentitzen dut nire buruari egunero gogorazteko zer garrantzi daukan ni naizen horrek, nire hizkuntzak.

Pandemian literatura piztu edo itzali egin zaizu?

Blokeo moduko bat sentitu nuen. Bat-batean niretzat oso garrantzitsua den espazio pertsonala galdu egin nuen. Literatura egiteko orduan beste ni bat naiz, beste era batera proiektatzen dudana. Baina horretarako nire denbora behar dut, bakarrik egoteko, literaturaren inguruan ditudan lagunekin egoteko... hori itzali egin zen. Praktikotasunean ez neukan denborarik eta espazio

pertsonala galdu egin nuen. Eta horrek erabat blokeatu egin ninduen. Itxialdia oso gogorra izan zen fisikoki eta mentalki. Hilabete asko egon ginen etxetik lanean, haurrak eskolara joan gabe... nire bizitzako denbora bat, lehen nire denbora zena, beste zeregin batzuetara bideratu behar izan nuen. Duela bi urtetik liburu bat idazten hasita nago eta itxialdian ezin izan nuen ezer

egin. Agian orain ari naiz arnasa hori berreskuratzen.

Amatasuna itxialdian. Espe-rientzia indartsua izan da.

Niretzat gogorrena izan zen etxeko bulegoan hamaika orduz lanean egotetik, eskailera batzuk jaitsi eta ama perfektua izatera pasatzea. Salto hori egitea ezinezkoa zen. Bi bizitzen arteko bereizketarik ez zegoen eta ikus-entzunezko ibilbide

profesionala egiteko, ama izateko eta bikote izateko modua topatu behar nuen testuinguru berean. Fisikoki presenteago nengoen arren, emozionalki ez nengoen presenteago. Horren kontzientzia izatea eta borroka hori egunero sentitzea oso gogorra egin zait. Askok esaten dute ‘baina denbora gehiago egon gara seme-alabekin etxean’. Bai, baina niretzat ez da kantitatea, kalitatea baizik. Ni ama hobeagoa naiz lanetik edo beste testuinguru batetik natorrenean, pozik eta motibatuta natorrenean, lanetik etxerako aldaketa egin eta deskonprimatzeko aukera izan dudanean...

Askotan galdetzen diot nire buruari lanean nagoenean, ama naizenean, idazlea naizenean, bikotea naizenean... zein den nire bertsiorik onena. Itxialdian ohartzen nintzen ez nintzela nire bertsiorik hobereena inongo egoeretan. Hori izan zen gogorrena.

Eta baimentzen al diozu zure buruari zure bertsiorik onena ez izatea?

Hori da nire ahultasunetako bat. Oso perfektionista naiz eta beti presente izaten dut ni hartzailearen egoeran banengo, zer jaso nahiko nukeen nire partetik. Eta hori ematen saiatzen naiz. Oso exigentea naiz nire buruarekin.

Emakume askoren karga da hori, dena ondo egin nahia- ren zama.

Ama naizen aldetik interesatzen zait guri jendarteak inposatu dizkigun jarrera horietatik askatzea nire seme-alabak. Autokritika handia egiten diot nire buruari eta ahalegin handia egiten dut kateatuta sentitu naizen gauza horien kontrakoa transmititzeko nire seme-alabei.